Mezhepler semavî içtihat sahibidirler

Veli Bey: “Dört mezhebin farklı görüşlerinin hikmetleri nelerdir?”

MEZHEPLER BİRER ÇÖZÜM EKOLÜDÜR

Mezhep, kelime olarak “gidilen yol, benimsenen tarz, tercih edilen usûl, seçilen metot, takip edilen anlayış, tutulan görüşler zinciri, taraf olunan meslek, açılan ve iştirak edilen çığır” demektir. Her dinde, her inanç grubunda, her sistemde farklı mezheplerin, muhtelif mesleklerin ve alternatifli tercih biçimlerinin bulunması insan aklının ve fıtratının bir gereğidir. Nitekim insan, farklı alternatifler içinden kendisine en uygun olanı, kendi fıtratı ile en uyumlu olanı daha rahat arayıp bulabilmektedir.

Dinimizin içindeki hak mezhepler, eğer bir konuda birleşmişlerse baş göz üstüne. Eğer birleşmemişlerse, farklı birer tercih ve alternatif sunuyorlar demektir.

Her ne kadar birçoğumuz bilerek bir mezhebi seçmiş değilsek de, toplum ve medenî anlayışımız olarak karakterimize ve mizaç alt yapımıza uygun tercihin yapılmış olması bize ancak kolaylık sağlamıştır.

Tercihimizi değiştirmemiz de mümkün şüphesiz. Bir mezhepten diğerine her zaman geçiş yapabilmekteyiz.

Yeter ki hak mezhep olsun, yeter ki doğru meslek olsun.

İslâm’ın dört mezhebinin de hak olduğunda ise asla şüphemiz yoktur.

Geçiş için, geçmek istediğimiz mezhebin görüş ve içtihatlarını öğrenmemiz ve bununla amel etmeye karar vermemiz yeterlidir.

İSLÂMİYET GENİŞTİR VE EVRENSELDİR

Kur’ân, ortaya bir temel ve ana şablon koymuş; bu şablonu esas alarak Peygamber Efendimiz (asm) bir İslâmiyet ortaya koymuş ve bunu yaşamıştır.

Biz, Kur’ân’ın hükümlerine “farz” demekteyiz.

Allah Resulü (asm) Kur'ân âyetlerinin hayata geçiriliş biçimini, yine vahiyden aldığı işaretlerle bizzat kendisi yorumlamıştır ki, buna da sünnet diyoruz.

Gerek yer yer Kur'ân âyetleri, gerekse Resûl-i Ekrem Efendimiz'in (asm) bıraktığı sünnet, alternatif tercihlere kapı açacak bir genişlik içindedir.

Bu genişlik, ümmete sadece kolaylık ve rahmet olmuştur.

Çünkü o, Âlemlerin Peygamberi (asm), âlemlerin rahmeti, âlemlerin kurtarıcısı, cihanın mümessilidir. Çünkü onun (asm) yolu ve dini evrenseldir. Çünkü onun (asm) yolundan, sünnetinden, tarzından her tercih sahibi, her karakter ve mizaç sahibi, her darda kalan, her zorda kalan, her problem yaşayan bir sıcak şefkat, merhamet ve imdat kucağı bulabilmelidir. O (asm) hiçbir insan grubunu dışlamamalı, her problemi şemsiyesi altına alabilmelidir. O (asm), niyeti fitne ve fücur olmayıp yalnız ve halisane "Allah'a ulaşmak" olanlar için, bütün alternatifleri kucaklayabilmelidir. Çünkü o (asm), cihan Peygamberidir. Kur'ân, "Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik."1 âyetiyle buna işaret ediyor.

MEZHEPLERİN FARKLI KANAATLERİ SEMÂVÎ İÇTİHATLARDIR

Allah'ın, Kur'ân'da sadece temel hükümleri beyan etmekle yetinişi, hükümlerin ve emirlerin detayını sünnete bırakışı, bizim için rahmetten ve kolaylıktan ibaret bir İlâhî tasarruftur. Çünkü bütün detaylar, bütün teferruatlar Kur'ân'da bulunsaydı, bu defa bütün detaylar da "farz" olacaktı, yani kesin İlâhî emir olacaktı. Ve biz buna güç yetiremeyecektik!

Meselâ, abdestin, namazın, orucun, zekâtın, haccın sünnetleri, müstehapları, mendupları ve adabı "farz" olsaydı, içinden çıkabilir miydik?

Peygamber Efendimiz'in (asm) farz olur endişesiyle teravih namazını pek fazla mescitte kılmayışının hikmetini lütfen düşünelim.

Resûl-i Ekrem'in (asm) "farz bir emir gelir" endişesiyle sahabeleri fazlaca soru sormaktan alıkoymasını ve Allah'tan ne geliyorsa ona teslim olmalarının yeterli olacağını sıkça hatırlatmasını lütfen doğru değerlendirelim.

Hazret-i Musa (as) ile Hazret-i Muhammed'in (asm) Mi'rac'da namazın emredilişi esnasında ümmetin yükümlülüğünü olabildiğince azaltmaya dönük gösterdikleri gayretleri lütfen doğru okuyalım.

Peygamber Efendimiz (asm), birer kurtuluş reçetesi olan farzları yaşarken, "olabilecek alternatifleri" de bilfiil yine kendisi göstermiştir.

İşte hak mezhepler, birer okuldurlar, birer akademik kuruldurlar.

Her biri sünnet üzerinde kılı kırk yaran titiz çalışmalar ve araştırmalar yapmışlar, buldukları sonuçları içtihatlarla hayata aktarmışlardır.

İçtihatlarını sünnetin alternatif biçimlerine dayandırmışlardır.

Demek, hak mezheplerin farklı kanaatleri arzî değil, semavîdir; kişisel görüş değil, Kur'ân'a ve sünnete uygun içtihatlardır.

Dipnot:
1- Enbiyâ Sûresi, 21/107.